

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 02.09.2021 р., протокол №01

КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 035 Філологія
(шифр і назва спеціальності)

предметної спеціальності 035.01 українська мова та література
(шифр і назва предметної спеціальності)

освітньо-професійної програми «Філологія»
(назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2021

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Вікторія ЛПІЧ, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та славістики

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 17.06.2021 р., протокол № 10.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Культура академічного письма» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Філологія» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 українська мова та література.

Предметом навчальної дисципліни «Культура академічного письма» є основи академічного письма.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Культура академічного письма» є оволодіння студентами ключових компетентностей академічної грамотності, що дозволяють критично оцінювати інформаційні ресурси, відбирати й трансформувати інформацію, створювати власний інтелектуальний продукт, презентувати результати академічної діяльності та ефективно обмінюватися знаннями в умовах професійної комунікації.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Культура академічного письма» є:

- подати основні відомості про академічне письмо як один із різновидів наукового (академічного) спілкування, про теоретико-методологічне підґрунтя академічного письма;
- сформувати вміння й практичні навички комунікативно виправдано користуватися засобами мови для створення відповідних зразків академічного письма;
- навчити створювати академічні тексти різних видів залежно від форми комунікації та способу викладу матеріалу;
- актуалізувати інформацію щодо інтерпретація академічного тексту (змістове наповнення, інтертекстуальні зв'язки, композиція та архітектоніка і т.ін.), психологічних, логічних та мовностилістичних засад його редагування;
- ознайомити з особливостями написання академічного есе як одного з жанрів академічного письма.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти мають набути таких компетентностей та продемонструвати такі програмні результати навчання:

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Програмні компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики і літературознавства в	ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну

<p>процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>СК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p>	<p>стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення.</p> <p>ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.</p> <p>ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально. особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p>ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</p> <p>ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних</p>
---	--

	<p>філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.</p> <p>ПРН 14. Створювати, аналізувати та редагувати тексти різних стилів та жанрів.</p> <p>ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.</p> <p>ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації чи суперечливих вимог.</p>
--	--

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредити ЄКТС / 120 години.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Академічне письмо: комплекс ключових компетенцій.
Поняття про академічну грамотність та академічне письмо. Цілі і завдання наукової комунікації.

Тема 2. Науковий стиль української мови: основні ознаки та специфічні мовні засоби.

Науковий стиль як складник стилістичної системи української мови. Ознаки наукового стилю. Мовні особливості наукового стилю. Лексичні норми наукового тексту. Особливості використання академічної і професійної лексики. Морфологія наукового мовлення: потенціал граматичних та словотвірних засобів. Синтаксичні особливості академічного тексту. Різновиди наукового стилю. Лексикографічна компетентність.

Тема 3. Академічний текст. Загальні питання організації і викладення думки.

Академічний текст. Мета комунікації. Логічний порядок і аргументація в академічному тексті. Структурно-композиційна організація академічного тексту.

Тема 4. Жанри академічних текстів.

Первинні і вторинні наукові жанри. Академічне аргументоване есе як первинний науковий жанр. Основні моделі академічного есе та композиційні

вимоги до нього. Елементарна та базова моделі академічного тексту. Особливості підготовки академічного тексту. Анотація і резюме тексту. Наукова стаття. Курсова робота. Вторинні наукові жанри. Рецензія. Відгук. Реферат. Тези.

Тема 5. Усна академічна комунікація.

Функції наукової комунікації. Форми наукової комунікації. Функції Інтернет-комунікації у сфері науки. Технології презентації результатів наукової роботи. Загальні вимоги до змісту, оформлення та застосування мультимедійних презентацій. Жанри усної академічної комунікації.

Тема 6. Жанри професійної самопрезентації. Резюме. Мотиваційний лист

Тема 7. Основи академічної доброчесності.

Інформаційно-цифрові компетентності. Цінності академічної доброчесності (АД). Правове забезпечення АД. АД в університетах світу. Забезпечення АД в Бердянському державному педагогічному університеті. Інтелектуальна власність та об'єкти авторського права в освіті та науці. Охорона авторського права і суміжних прав. Право інтелектуальної власності в цифровому середовищі. Ліцензії Creative Commons.

Тема 8. Плагіат та його різновиди. Запобігання плагіату.

Академічний плагіат та його різновиди. Системи перевірки текстів на запозичення. Практичні поради щодо запобігання плагіату. Цитування. Перефразування. Узагальнення. Загальні правила оформлення посилань в освітніх та наукових роботах. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

Тема 9. Укладання бібліографії. Бібліографічні менеджери.

Укладання бібліографії в дослідницьких роботах. Міжнародні стилі цитування. Збирання, зберігання, організація, форматування інформації та інтегрування бібліографії у текстові редактори. Бібліографічний менеджер Mendeley.

Тема 10. Джерела освітньої та наукової інформації. Основні джерела освітньої та наукової інформації. Поняття відкритого доступу до джерел інформації.

Тема 11. Мовностилістичні засади редагування академічного тексту. Редагування дотекстових одиниць (словосполучень і речень крізь призму семантичної валентності (сполучуваності)). Вибір нормативних лексико-семантичних та фразеологічних мовних засобів для створення академічного тексту. Різновиди лексико-фразеологічних порушень (невмотивована семантична модифікація лексем; невмотивоване багатослів'я; невмотивований плеоназм; невмотивована тавтологія; невмотивована синонімія; невмотивована паронімія; невмотивована міжмовна омонімія; невмотивоване калькування лексем; невмотивовані запозичення; невмотивована семантична модифікація фразем; невмотивоване калькування фразем і т. ін.).

Тема 12. Граматичні мовні засоби в академічному тексті.

Редагування дотекстових одиниць (словосполучень і речень) крізь призму граматичної валентності (сполучуваності). Вибір нормативних граматичних форм для створення академічного тексту. Різновиди граматичних порушень. Морфологічні варіанти. Словотворчі та відмінкові особливості. Дієслівне та прийменникове керування. Активні й пасивні дієприкметники. Вибір синтаксичної побудови. Порядок слів. Однорідні члени речення. Дієприслівникові звороти. Вставні та вставлені конструкції.

Тема 13. Редагування текстових одиниць.

Складне синтаксичне ціле. Засоби зв'язку між компонентами ССЦ. Співвідношення ССЦ та абзацу. Типові недоліки в побудові ССЦ (багатослів'я, неповнота, різна модальність, недоцільна інверсія і т. ін.). Усунення пунктуаційних недоліків.

Тема 14. Академічне есе як один із жанрів академічного письма.

Жанрові особливості й різновиди академічного есе. Етапи організації процесу академічного письма (написання есе). Способи організації академічного есе. Структура академічного есе. Рекомендації щодо підготовки й написання академічного есе: критерії оцінювання.

3. Рекомендована література

Базова

1. Дипломні роботи : від бакалавра до магістра. Вінниця : РВВ ВДПУ, 2012. 154 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Слово, 2009. 240 с.
3. Леута О. І., Гончаров В. І. Магістерське мовознавче наукове дослідження : методика, методи, написання, оформлення, захист : навч. посіб. для магістрів-філологів. Київ : Вид-во Національного пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2005. 68 с.
4. Мацько Л. І., Денискіна Г. О. Українська наукова мова (теорія і практика) : навч. посіб. Тернопіль : підручники і посібники, 2011. 272 с.
5. Михайлова О. Г., Сидоренко А. А., Сухопар В. Ф. Українське наукове мовлення : лексичні та граматичні особливості : навч. посіб. Харків, 2000. 97 с.
6. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.

Допоміжна

1. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Ботвина. – К. : АртЕк, 1998. – 192 с.
2. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови [Текст] : навч. посіб. з алгоритмічними приписами / Г. С. Онуфрієнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2009. – 392 с.
3. Академічна доброчесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред.: Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 231 с. URL:

http://lib.sumdu.edu.ua/library/DocDescription?doc_id=638531 (дата звернення: 05.04.2019).

4. Гур'янова В. Г., Ониксимова Л. Т., Поберій Н. В. Довідник з академічної доброчесності. Суми, Сумський державний університет, 2018. 24 с. URL:<http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/71531> (дата звернення: 05.04.2019).

5. Колоїз Ж. В., Остроушко О. А. Студентська наукова робота з української мови : навч. посіб. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2016. 162 с.

6. Колоїз Ж. В., Остроушко О. А. Студентська наукова робота з української мови : навч. посіб. 2-е вид., доповн. і перероб. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 207 с.

7. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / автори-укладачі : О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редкол. : В. С. Пашкова, О. В. Воскобой-нікова-Гузева, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

8. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с. – Режим доступу: <https://www.academia.edu/31920572/>

12. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)
3. Лінгвістичний портал з української мови (<http://www.mova.info>)

4. Методи навчання: мікронавчання, практичні заняття, тренувальні вправи. Практичні заняття з вправами на формування у студентів ключових компетентностей академічної грамотності, що дозволяють критично оцінювати інформаційні ресурси, відбирати й трансформувати інформацію, створювати власний інтелектуальний продукт, презентувати результати академічної діяльності та ефективно обмінюватися знаннями в умовах професійної комунікації; домашні завдання. Самостійна робота: домашні завдання.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

